

Charakteristika vybraných majetkových trestných činov páchaných právnickou osobou²

Anotácia: Štúdia sa zaoberá formuláciou trestnej zodpovednosti právnickej osoby za trestné činy legalizácie príjmu z trestnej činnosti. Použitím relevantnej judikatúry sa autor snaží definovať tieto trestné činy z pohľadu trestnej zodpovednosti právnických osôb. Vzhľadom na absenciu judikatúry k trestnej zodpovednosti právnických osôb štúdia primerane používa na definovanie pojmov a obsahu skutkovej podstaty judikatúru vzťahujúcu sa na individuálnu trestnú zodpovednosť. Účelom príspevku je pomôcť definovať páchanie legalizácie príjmov z trestnej činnosti aj právnickými osobami a poskytnúť návod na elimináciu tohto javu systémovou analýzou jednotlivých znakov skutkovej podstaty tak, ako je to obvyklé v odvetví trestného práva v poradí objekt, objektívna stránka, subjekt a subjektívna stránka, primerane aplikované na inštitút pričítateľnosti trestnej zodpovednosti PO.

Kľúčové slová: trestné stíhanie právnickej osoby, trestná zodpovednosť právnickej osoby, majetkové trestné činy, legalizácia.

1. Úmyselné podielníctvo

V zmysle § 231 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (ďalej len „TZ“) prečinu podielníctva sa dopustí ten, *kto ukryje, na seba alebo iného prevedie, prenajme alebo prijme ako záloh*

- a) *vec, ktorá bola získaná trestným činom spáchaným inou osobou, alebo*
- b) *to, čo za takú vec bolo zadovážené.*

Objektom tohto trestného činu je cudzí majetok.

Predmetom útoku je cudzia vec získaná trestným činom. Nie je rozhodné, akým trestným činom bola vec získaná. Spravidla pôjde o majetkový trestný čin, ale môže ísť aj o trestný čin nemajetkovej povahy. Nestačí však, pokiaľ táto vec bola získaná priestupkom. Je irelevantné, o akú vec ide, môže ísť o akúkoľvek vec. Môže ísť o hnutelnú i nehnuteľnú vec. Ak sú veci získané trestným činom spáchaným inou osobou v zmysle § 231 peniaze, prax pripúšťa, aby podielnik na seba alebo iného previedol peniaze (bankovky a mince), ktoré nie sú identické s peniazmi, ktoré boli získané hlavným trestným činom, ak je splnená požiadavka, že ide o prospech podielníka z hodnoty získanej hlavným trestným činom (primerane R 5/1993).

Pre naplnenie obligatórnej stránky pričítateľnosti trestného činu podielníctva podľa § 231 TZ právnickej osobe konaním v jej mene, v jej prospech, jej prostredníctvom alebo v rámci jej činností konaním fyzickej osoby podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c) zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZOTZPO“) je irelevantné, či táto fyzická osoba vedela a poznala všetky skutkové okolnosti rozhodné pre záver, že čin spáchaný inou osobou, ktorou bola vec uvedená v tomto ustanovení získaná, je trestným činom.

Na naplnenie obligatórnej stránky pričítateľnosti trestného činu podielníctva podľa § 231 TZ právnickej osobe konaním v jej mene, v jej prospech, jej prostredníctvom alebo v rámci jej činností konaním fyzickej osoby podľa § 4 ods. 2 ZOTZPO nie je nutné, aby fyzická osoba podľa § 4 ods. 2 ZoTZPO vedela a poznala všetky skutkové okolnosti rozhodné pre záver, že čin spáchaný inou osobou, ktorým bola vec uvedená v tomto ustanovení získaná,

¹ Katedra trestného práva, kriminológie a kriminalistiky, Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave. Autor je spoluriešiteľom grantu VEGA „Právna ochrana účastníkov ekonomicko-právnych vzťahov s akcentom na trestnoprávnu ochranu veriteľov“ č. VEGA č. 1/0907/16.

² Tento príspevok vznikol s podporou grantu VEGA „Právna ochrana účastníkov ekonomicko-právnych vzťahov s akcentom na trestnoprávnu ochranu veriteľov“ č. 1/0907/16.

je trestným činom, ak v dôsledku zanedbania kontroly a dohľadu osobou podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c) ZoTZPO túto vedomosť nemala, resp. nepoznala tieto skutočnosti rozhodujúce pre takéto posúdenie. Avšak pri riadnom výkone dohľadu, kontroly a vzhľadom na iné okolnosti prípadu by tieto informácie mala alebo získala, resp. mala mať alebo mala získať, resp. by konala s obvyklou mierou opatrnosti alebo zodpovednosti.

Z pohľadu praxe pôjde najmä o právnické osoby, ktorých predmetom činnosti je predaj a kúpa používaného tovaru a vecí (autobazáre), záloha a úschova vecí, výkup vecí a drahých kovov a pod., t. j. záložne, zberne a zberné dvory. V týchto prípadoch je skutočne potrebné dôsledne preverovať, ako je v danej právnickej osobe nastavená kontrola týchto vecí pri výkupe atď., ako je nastavené prijímanie a školenie nových, resp. existujúcich zamestnancov a pod.

Skutočnosť, že vec bola získaná trestným činom, musí byť v konaní o trestnom čine podielníctva bezpečne zistená a z odôvodnenia rozsudku musí byť tiež zrejmé, akým trestným činom sa tak stalo³). Vo veci, v ktorej je vedené trestné stíhanie pre prečin podielníctva podľa § 214 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Trestného zákona (§ 231 TZ – pozn. autora), možno podľa § 88 ods. 6 veta in fine trestného rádu (§ 115 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „TP“ – pozn. autora) použiť ako dôkaz záznam telekomunikačnej prevádzky aj vtedy, ak bolo odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky vykonané za splnenia podmienok § 88 ods. 1 Tr. ř. (§ 115 TP – pozn. autora) v inej trestnej veci. Trestný čin podielníctva podľa § 214 Trestného zákonníka (§ 233 TZ – pozn. autora) je úmyselný trestný čin, k stíhaniu ktorého podľa § 88 ods. 1 Tr. ř. (§ 115 TP) zaväzuje Dohovor o praní, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti, vyhlásený pod č. 33/1997 Zb. Objektívne stránka úmyselného trestného činu podielníctva zodpovedá kritériám v článku 6 ods. 1. písm. a) tohto dohovoru, ide teda o trestné stíhanie pre trestný čin vymenovaný v § 88 ods. 1 Tr. ř. (§ 115 TP – pozn. autora) spĺňajúce zákonnú podmienku na vydanie príkazu na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky.⁴

Ako bola získaná vec, ktorú na seba alebo iného podielnik previedol, alebo to, čo za takúto vec bolo zadovážené, je súd povinný vyriešiť ako predbežnú otázku podľa § 9 ods. 1 TP (*teraz § 7 ods. 1 TP – pozn. autora*).

Vec musí byť získaná trestným činom inej osoby než podielníka, preto páchatel', spolupáchatel' alebo účastník na trestnom čine, ktorý ukryje, na seba alebo iného prevedie alebo užíva vec týmto trestným činom získanú, nedopúšťa sa trestného činu podielníctva podľa § 251 TZ (*teraz § 231 TZ – pozn. autora*).⁵

Pre trestnosť činu podielníctva nie je rozhodné, či zanikla trestnosť činu, ktorým bola vec získaná. Uvedený trestný čin je samostatný a neposudzuje sa podľa zásady akcesority k hlavnému trestnému činu.

Ukrytím sa rozumie konanie určitej fyzickej osoby podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO v mene, v prospech, prostredníctvom alebo v rámci činnosti právnickej osoby, ktorá nakladá s vecou tak, že ju odstráni z dosahu možného odhalenia alebo zistenia u právnickej osoby, páchatel'a, spolupáchatel'a, účastníka či inde. Podielnik – právnická osoba týmto konaním nad vecou získava dispozičnú moc. Podielnik – právnická osoba koná uvedeným spôsobom preto, aby z ukrytej veci mohol zadovážiť sebe alebo inému prospech, prípadne aby znemožnil odhalenie a prevzatie veci oprávnenými osobami. O ukrývanie ide

³ primerane NS ČSR R 7/1978.

⁴ Usnesení NS ČR z 11. 1. 2017, sp. Zn. 8 TDO 1404/2016. Dostupné na:

http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Pravnivety%2Ctrestnikolegium?Open&area=Rozhodovac%C3%AD%20C4%8Dinnost&grp=Pr%C3%A1vn%C3%AD%20v%C4%9Bty%2C%20trestn%C3%AD%20kolegium&lng=. Dňa 30. 10. 2017.

⁵ R 50/1972, R 62/1973, R 5/1993, R 1/1995. In FENYK, J., ILLKOVÁ, P. *Rozhodnutí a stanoviska k trestnímu zákonu. Výňatky z hmotněprávních rozhodnutí a stanovisek 1918 – 1995*. 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 1995.

teda najmä vtedy, keď je vec držaná z dosahu možného odhalenia oprávnenými osobami, avšak skutočnosť, že vec má u seba, netajú pred inými (hlavne blízkymi) osobami.

Zo zákonných znakov „ukryje, na seba alebo iného prevedie“, vyplýva, že zákon vyžaduje, aby fyzická osoba podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO v mene, v prospech, prostredníctvom alebo v rámci činnosti právnickej osoby s predmetom útoku (cudzou vecou, ktorá bola získaná trestným činom spáchaným inou osobou) určitým spôsobom nakladala v mene, v prospech, prostredníctvom alebo v rámci činnosti právnickej osoby, prípadne nad ňou mala určitú dispozičnú moc, a že zákonný znak „ukrývania“ nie je daný, pokiaľ fyzická osoba podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO sa k takej veci vôbec nedostane, nijak s ňou nenakladá a nevykonáva nad ňou akúkoľvek dispozičnú moc. V zákonomnom znaku ukrývania nie je preto možné vidieť akúkoľvek činnosť, ktorou sa sťažuje alebo znemožňuje prevzatie veci osobami k tomu povolanými, napr. bránenie oprávnenej osobe v prevzatí vecí⁶.

Prevedením na seba lebo iného podielnik získava dispozičnú moc nad vecou, ktorá bola získaná trestným činom, a smeruje k realizácii úžitku z vecí či už pre seba alebo pre iného prostredníctvom fyzickej osoby podľa § 4 ods. 1, ods. 2 ZoTZPO v mene, v prospech, prostredníctvom alebo v rámci činnosti právnickej osoby. Vec môže byť prevedená napríklad darom, kúpou, zámenou. Prevedenie môže byť odplatné alebo bezodplatné. Prevedením je i ďalší prevod, t. j. od priekupníka na ďalšieho priekupníka. Nie je rozhodné, z akého dôvodu na seba podielnik previedol vec získanú trestným činom spáchaným inou osobou.

Prevod sa realizuje vždy s vedomím osoby, ktorá má vec u seba. Pokiaľ by konanie, ktorým dochádza k prevodu dispozičnej moci na podielnika, bolo samo osebe trestným činom proti majetku, nejde o podielníctvo, ale o príslušný trestný čin.⁷

Prevedením na seba v zmysle § 185 TZ (*teraz § 231 TZ – pozn. autora*) je nutné rozumieť každú činnosť fyzickej osoby podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO v mene, v prospech, prostredníctvom alebo v rámci činnosti právnickej osoby, ktorou sa ukradnutá alebo spreneverená vec dostáva do dispozície právnickej osoby.⁸

Vo vzťahu k škode je nutné mať na pamäti skutočnosť, že vec bola získaná iným trestným činom. Podielnik získava len neoprávnený majetkový prospech, za ktorý spravidla zodpovedá nie z dôvodu zodpovednosti za škodu, ale z dôvodu zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie. O vydaní bezdôvodného obohatenia tomu, na úkor koho bol získaný, možno však rozhodnúť len v konaní v občianskoprávných veciach, nie v trestnom konaní podľa § 43 ods. 2 TZ (*teraz § 46 ods. 3 TZ – pozn. autora*.)

U návodcov, pomocníkov je možné dovodiť, že mali účasť na spôsobenej škode. Toto však väčšinou nie je možné dovodiť o páchatelovi trestného činu podielníctva, keď je tento trestný čin spáchaný tým, že páchatel ukryje, na seba alebo iného prevedie vec, ktorá bola získaná trestným činom, ktorý bol už predtým spáchaný inou osobou, alebo to, čo za takúto vec bolo zadovážené. V čase, keď na seba podielnik vec prevádza, bol tento trestný čin už dokonaný. Skutočná škoda spočívajúca v skrátaní majetku osoby alebo organizácie, z dispozície ktorej bola vec odňatá, bude teda spravidla spôsobená pôvodným trestným činom⁹.

⁶primerane pozri R 57/1965. In FENYK, J., ILLKOVÁ, P. *Rozhodnutí a stanoviska k trestnému zákonu. Výňatky z hmotnoprávnych rozhodnutí a stanovisek 1918 – 1995*. 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 1995.

⁷primerane R 42/1971. In FENYK, J., ILLKOVÁ, P. *Rozhodnutí a stanoviska k trestnému zákonu. Výňatky z hmotnoprávnych rozhodnutí a stanovisek, 1918 – 1995*. 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 1995.

⁸primerane R 6016/37. In FENYK, J., ILLKOVÁ, P. *Rozhodnutí a stanoviska k trestnému zákonu. Výňatky z hmotnoprávnych rozhodnutí a stanovisek, 1918 – 1995*. 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 1995.

⁹NS 4 Tz 5/68. In FENYK, J., ILLKOVÁ, P. *Rozhodnutí a stanoviska k trestnému zákonu. Výňatky z hmotnoprávnych rozhodnutí a stanovisek 1918 – 1995*. 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 1995.

V zmysle § 231 ods. 2 TZ odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený vyššie

- a) a získa ním pre seba alebo pre iného väčší prospech,
- b) z osobitného motívu
- c) alebo použije takúto vec na podnikanie.

Na použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty sa vyžaduje, aby si právnická osoba vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci svojej činnosti, alebo jej prostredníctvom konania osôb podľa § 4 ods. 1, ods. 2 ZoTZPO zadovážila týmto konaním *väčší prospech sebe alebo inej osobe*. K pojmu väčší prospech pozri § 125 ods. 1 TZ.

Druhou kvalifikovanou okolnosťou, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, je skutočnosť, že sa právnická osoba dopustila tohto trestného činu z *osobitného motívu*. K pojmu osobitný motív pozri § 140 TZ.

Vzhľadom na to, že ide o trestný čin proti majetku, bude v praxi asi zriedkavý prípad (ak vôbec), že by sa tohto trestného činu dopustila právnická osoba z osobitného motívu pod písm. d) a e). Ostatné formy osobitného motívu budú tiež skôr ojedinelé, i keď vylúčiť ich nemožno.

Posledným alternatívnym kvalifikačným znakom je okolnosť, že podielnik – právnická osoba vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci svojej činnosti, alebo jej prostredníctvom konaní osôb podľa § 4 ods. 1, ods. 2 ZoTZPO použije získanú *vec na podnikanie*. V zmysle § 130 TZ je vecou

- a) *hnutelná vec alebo nehnuteľná vec, byt alebo nebytový priestor, zvieratá, ak z jednotlivých ustanovení tohto zákona nevyplýva niečo iné,*
- b) *ovládateľná prírodná sila alebo energia alebo*
- c) *cenný papier bez ohľadu na jeho podobu.*

Podnikaním sa v zmysle § 2 ods. 1 ObZ rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť na účel dosiahnutia zisku.

V zmysle § 231 ods. 3 TZ odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

- a) získa ním pre seba alebo pre iného *značný prospech alebo*
- b) *závažnejším spôsobom konania.*

Na použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty sa vyžaduje, aby si právnická osoba zadovážila vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci svojej činnosti alebo jej prostredníctvom osôb konaním podľa § 4 ods. 1, ods. 2 ZoTZPO *značný prospech sebe alebo inej osobe*. K pojmu značný prospech pozri § 125 ods. 1 TZ.

Druhým kvalifikačným znakom, ktorý podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby je, že *právnická osoba spáchala skutok závažnejším spôsobom konania*. K pojmu závažnejší spôsob konania pozri § 138 TZ.

V zmysle § 231 ods. 4 TZ odňatím slobody na dvanásť až dvadsať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

- a) získa ním pre seba alebo pre iného *prospech veľkého rozsahu alebo*
- b) *ako člen nebezpečného zoskupenia.*

Na použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty sa vyžaduje, aby si podielnik – právnická osoba zadovážila vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci svojej činnosti, alebo jej prostredníctvom konaní osôb podľa § 4 ods. 1, ods. 2 ZoTZPO svojím konaním *prospech veľkého rozsahu*. K pojmu prospech veľkého rozsahu pozri § 125 ods. 1 TZ.

Druhým kvalifikačným znakom, ktorý podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby je, že právnická osoba vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci svojej činnosti alebo jej prostredníctvom konaním osôb podľa § 4 ods. 1, ods. 2 ZoTZPO *spáchala skutok ako člen nebezpečného zoskupenia*. K pojmu nebezpečné zoskupenie pozri § 141 TZ a § 129 ods. 2 a ods. 3 TZ.

2. Nedbanlivostné podielníctvo

V zmysle § 232 ods. 1 TZ *kto ukryje alebo na seba alebo iného prevedie z nedbanlivosti vec väčšej hodnoty, ktorá bola získaná trestným činom spáchaným inou osobou, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok*.

Objektom trestného činu je cudzí majetok. Pre pojmy, ktoré tvoria objektívnu stránku tohto trestného činu pozri vysvetlivky k § 231 ods. 1 TZ. K pojmu *vec väčšej hodnoty* pozri § 125 ods. 1 TZ.

Vec získaná trestným činom – nie je rozhodné, akým trestným činom bola vec získaná, ale musí ísť o čin *spáchaný inou osobou ako podielníkom*. Spravidla pôjde o majetkový trestný čin, ale môže ísť aj o trestný čin nemajetkovej povahy. Nestačí však, pokiaľ táto vec bola získaná priestupkom. Je irelevantné, o akú vec ide, môže ísť o akúkoľvek vec. Môže ísť o hnutel'nú i nehnuteľnú vec. Ak sú veci získané trestným činom spáchaným inou osobou v zmysle § 231 peniaze, prax pripúšťa, aby podielnik na seba alebo iného previedol peniaze (bankovky a mince), ktoré nie sú identické s peniazmi, ktoré boli získané hlavným trestným činom, ak je splnená požiadavka, že ide o prospech podielníka z hodnoty získanej hlavným trestným činom.¹⁰

K naplneniu obligatórnej stránky pričítateľnosti trestného činu podielníctva podľa § 231 TZ právnickej osobe dôjde konaním v jej mene, v jej prospech alebo v rámci jej činnosti alebo jej prostredníctvom konaním osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c) ZoTZPO, pričom je irelevantné, či táto fyzická osoba vedela a poznala všetky skutkové okolnosti rozhodné pre záver, že čin spáchaný inou osobou, ktorou bola vec uvedená v tomto ustanovení získaná, je trestným činom.

K naplneniu obligatórnej stránky pričítateľnosti trestného činu podielníctva podľa § 231 TZ právnickej osobe dôjde konaním v jej mene, v jej prospech alebo v rámci jej činnosti, alebo jej prostredníctvom konaním fyzickej osoby podľa § 4 ods. 2 ZoTZPO, pričom nie je nutné, aby fyzická osoba podľa § 4 ods. 2 ZoTZPO vedela a poznala všetky skutkové okolnosti rozhodné pre záver, že čin spáchaný inou osobou, ktorým bola vec uvedená v tomto ustanovení získaná, je trestným činom, ak v dôsledku zanedbania kontroly a dohľadu osobou podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c) ZoTZPO túto vedomosť nemala, resp. nepoznala tieto skutočnosti rozhodné pre takéto posúdenie. Avšak pri riadnom výkone dohľadu, kontroly a vzhľadom na iné okolnosti prípadu by tieto informácie mala alebo získala, resp. mala mať alebo mala získať, resp. by konala s obvyklou mierou opatrnosti alebo zodpovednosti.

Z pohľadu praxe pôjde najmä o právnické osoby, ktorých predmetom činnosti je predaj a kúpa používaného tovaru a vecí (autobazáre), záloha a úschova vecí, výkup vecí a drahých kovov a pod, t. j. záložne, zberne a zberné dvory. V týchto prípadoch je skutočne potrebné dôsledne preverovať, ako je v danej právnickej osobe nastavená kontrola týchto vecí pri výkupe atď., ako je nastavené prijímanie a školenie nových, resp. existujúcich zamestnancov apod.

¹⁰ R 5/1993. In FENYK, J., ILLKOVÁ, P. In *Rozhodnutí a stanoviska k trestnému zákonu. Výňatky z hmotněprávních rozhodnutí a stanovisek 1918 – 1995*. 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 1995.

Skutočnosť, že vec bola získaná trestným činom, musí byť v konaní o trestnom čine podielníctva bezpečne zistená a z odôvodnenia rozsudku musí byť tiež zrejmé, akým trestným činom sa tak stalo.¹¹

Ako bola získaná vec, ktorú na seba alebo iného podielník previedol, alebo to, čo za takúto vec bolo zadovážené, je súd povinný vyriešiť ako predbežnú otázku podľa § 9 ods. 1 TP (*teraz § 7 ods. 1 TP – pozn. autora*).

Vec musí byť získaná trestným činom inej osoby než podielníka, preto páchatel', spolupáchatel' alebo účastník na trestnom čine, ktorý ukryje, na seba alebo iného prevedie alebo užíva vec týmto trestným činom získanú, nedopúšťa sa trestného činu podielníctva podľa § 251 (*teraz § 23 – pozn. autora*) (primerane R 50/1972, R 62/1973, R 5/1993, R 1/1995).

Pre trestnosť činu podielníctva nie je rozhodné, či zanikla trestnosť činu, ktorým bola vec získaná. Uvedený trestný čin je samostatný a neposudzuje sa podľa zásady akcesority k hlavnému trestnému činu.

V zmysle § 232 ods. 2 TZ *odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1, ak inému umožní zastrieť pôvod alebo zistenie pôvodu veci získanej trestnou činnosťou spáchanou na území Slovenskej republiky alebo v cudzine. Zastretím pôvodu alebo zistenie pôvodu veci sa rozumie predovšetkým legalizácia príjmov z trestnej činnosti, iných ako peňazí. Peniaze, cenné papiere, resp. finančné prostriedky, sú predmetom legalizácie spravidla podľa § 233 TZ. Prostriedkom zastretia pôvodu veci je konanie fyzických osôb podľa § 4 ods. 1, ods. 2 ZoTZPO v mene, v prospech alebo v rámci činností právnickej osoby, alebo jej prostredníctvom pri prevode vlastníctva k veci, utajení skutočnej povahy veci, miesta a pohybu veci, utajenie dispozície s vecou a informácií o vlastníctve, resp. o iných právach k veci.*

Musí ísť o umožnenie zastretia pôvodu alebo zistenia pôvodu veci získanej trestným činom *inému*. Preto právnická osoba nemôže byť páchatel'om tohto trestného činu, ak sa dopustila predikatívneho trestného činu, a je irelevantné, kde k tomuto činu došlo, či na území Slovenskej republiky, alebo v cudzine.

Pre naplnenie znakov skutkovej podstaty v odseku 2 je nutné k činu podľa odseku 1 kumulatívne pridať ešte konanie podľa odseku 2. Ide o kumulatívnu podmienku.

V zmysle § 232 ods. 3 TZ *odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1*

- a) *a získa ním pre seba alebo pre iného značný prospech,*
- b) *závažnejším spôsobom konania, alebo*
- c) *vo vzťahu k veciam pochádzajúcim z obchodu s omamnými, psychotropnými, jadrovými alebo vysokorizikovými chemickými látkami, alebo z iného obzvlášť závažného zločinu.*

Na použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty sa vyžaduje, aby právnická osoba zadovážila konaním vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom konaním osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO *značný prospech sebe alebo inej osobe*. K pojmu značný prospech pozri § 125 Tr. zák.

Druhým kvalifikačným znakom, ktorý podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, je, že *právnická osoba spáchala skutok vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom konaním osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO závažnejším spôsobom konania*. K pojmu závažnejší spôsob konania pozri § 138 TZ.

Tretím alternatívnym znakom je okolnosť, že *právnická osoba spáchala skutok uvedený v odseku 1 vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom konaním osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO vo vzťahu*

¹¹ primerane NS ČSR R 7/1978. In FENYK, J., ILLKOVÁ, P. *Rozhodnutí a stanoviska k trestnému zákonu. Výňatky z hmotněprávních rozhodnutí a stanovisek 1918 – 1995*. 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 1995.

k veciam pochádzajúcim z obchodu s omamnými, psychotropnými, jadrovými alebo vysokorizikovými látkami alebo z iného obzvlášť závažného zločinu. K pojmu omamná a psychotropná látka pozri §§ 171, 172 a 173 TZ. K pojmu jadrová látka, vysokoriziková látka pozri §§ 298 a 299 TZ. K pojmu obzvlášť závažný zločin pozri § 11 ods. 3 TZ.

V zmysle § 232 ods. 4 TZ *odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a získa ním pre seba alebo pre iného prospech veľkého rozsahu.* Na použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty sa vyžaduje, aby si právnická osoba zadovážila vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom svojím konaním prostredníctvom osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO *prospech veľkého rozsahu.* K pojmu prospech veľkého rozsahu pozri § 125 ods. 1 TZ.

Ďalším kvalifikačným znakom, ktorý podmieňuje použitie vyššej trestnej sadby je, že právnická osoba spáchala skutok vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností alebo jej prostredníctvom konaním osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO *ako člen nebezpečného zoskupenia.* K pojmu nebezpečné zoskupenie pozri § 141 TZ a § 129 ods. 2 a ods. 3 TZ.

3. Legalizácia príjmu z trestnej činnosti

V zmysle § 233 ods. 1 TZ *kto príjem alebo iný majetok z trestnej činnosti, v úmysle zatajiť existenciu takého príjmu alebo veci, zakryť ich pôvod v trestnej činnosti, ich určenie či použitie na spáchanie trestného činu, zmarit' ich zaistenie na účely trestného konania alebo ich prepadnutie, alebo zhabanie,*

- a) *prevedie na seba alebo iného, požičia, vypožičia, prevedie v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, dovezie, prevezie, privezie, premiestni, prenajme alebo inak sebe alebo inému zadováži, alebo*
- b) *drží, uschováva, ukryva, užíva, spotrebuje, zničí, zmení alebo poškodí, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až päť rokov.*

Právna úprava obsiahnutá v § 233 TZ a § 234 TZ, ako aj špeciálna právna úprava vo forme zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti je dôsledkom medzinárodnej spolupráce na tomto poli. Súhrne možno všetky opatrenia, ktoré sú prijímané národnými i medzinárodnými organizáciami, nazvať ako antimoneylaundering.

Ide o široké spektrum noriem z oblasti medzinárodného práva (OSN), európskeho práva (Rada EÚ), ale taktiež sem možno zaradiť projekty a odporúčania organizácií, ktoré vznikli výlučne na účel boja s fenoménom prania špinavých peňazí, akými sú FATF, CATF.¹²

Objektívna stránka trestného činu spočíva v legalizácii príjmov z trestnej činnosti. Ide o dispozíciu príjmami alebo iným majetkom z trestnej činnosti akejkoľvek hodnoty, alebo o dispozíciu vecou, *ktorá je príjmom z trestného činu, ak je motivovaná úsilím:*

- a) *zakryť ich pôvod v trestnom čine,*
- b) *zakryť ich určenie či použitie na spáchanie trestného činu, alebo*
- c) *zmarit' ich zaistenie na účely trestného konania, alebo*
- d) *zmarit' ich prepadnutie alebo zhabanie.*

V praxi sa javí ako problematické ustanovenie najmä preukazovanie úmyslu zakryť pôvod týchto príjmov v trestnej činnosti. Preukazovanie tohto úmyslu súvisí veľmi úzko aj s otázkou, či možno za legalizáciu príjmov z trestnej činnosti považovať aj tzv. „míňanie do spotreby“, t. j. osoba nakupuje tovar, na ktorý evidentne nemá legálny zdroj príjmu, pre seba

¹² Financial Action Task Force, Carribean Action Task Force, 40 odporúčaní FATF. Dostupné na: <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/fatf-recommendations.html>. Dňa 10. 08. 2017.

nie na účel ďalšieho prevodu na tretiu osobu, aby páchatel získal „zlegalizovaný“ príjem (čo býva spravidla typickým znakom). Sme toho názoru, že i táto forma predstavuje legalizáciu – pod. písm. c) a písm. d).

Konanie za týchto okolností musí spočívať v prevedení takých príjmov alebo vecí na seba alebo iného, alebo v ich držbe.

Legalizáciou sa v zmysle § 2 ods. 1 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti rozumie úmyselné konanie, ktoré spočíva v

a) mene povahy majetku alebo prevode majetku s vedomím, že tento majetok pochádza z trestnej činnosti alebo z účasti na trestnej činnosti, s cieľom utajenia alebo zakrytia nezákonného pôvodu majetku alebo s cieľom pomáhania osobe, ktorá sa podieľa na páchaní takejto trestnej činnosti, aby sa vyhla právnym dôsledkom svojho konania,

b) utajení alebo zakrytí pôvodu alebo povahy majetku, umiestnenia alebo premiestnenia majetku, vlastníckeho práva alebo iného práva k majetku s vedomím, že tento majetok pochádza z trestnej činnosti alebo z účasti na trestnej činnosti,

c) nadobudnutí, držbe, užívaní a požívaní majetku s vedomím, že tento majetok pochádza z trestnej činnosti alebo z účasti na trestnej činnosti,

d) účasti na konaní podľa písmen a) až c), a to aj vo forme spolčenia, napomáhania, podnecovania a navádzania, ako aj v pokuse o takéto konanie.

Majetkom v zmysle § 9 ods. 1 zákona o legalizácii príjmov z trestnej činnosti sa rozumie akékoľvek aktívum bez ohľadu na jeho povahu, a to najmä hnutel'né veci, nehnuteľné veci, byty, nebytové priestory, cenné papiere, pohľadávky, práva k výsledkom duševnej tvorivej činnosti vrátane práv k priemyselným právam, ako aj právne dokumenty a listiny, ktoré preukazujú právny vzťah k majetku alebo podiel na ňom.

Prevedením na seba lebo iného právnická osoba vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom konaním osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO získava dispozičnú moc nad vecou, ktorá bola získaná trestným činom a smeruje k realizácii úžitku z vecí, či už pre seba, alebo pre iného. Primerane porovnaj vysvetlivky k ustanoveniu § 231 TZ a § 232 TZ.

K naplneniu obligatórnej stránky pričítateľnosti trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 TZ právnickej osobe dochádza konaním v jej mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom konaním osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c) ZoTZPO spôsobom, že zatají existenciu príjmu alebo iného majetku z trestnej činnosti v úmysle zatajenia existencie takého majetku alebo veci, prípadne v zakrytí ich pôvodu v trestnom čine alebo ich určenia na jeho spáchanie. Nie je pritom rozhodné, či táto fyzická osoba vedela a poznala všetky skutkové okolnosti rozhodné pre záver, že čin spáchaný inou osobou, ktorou bola vec uvedená v tomto ustanovení získaná, je trestným činom. Nie je teda potrebné, aby vedela o pravom pôvode, použití alebo určení legalizovaného príjmu alebo majetku, alebo veci, teda, že ide o príjem, majetok z trestnej činnosti, resp. o vec, ktorá je príjmom z trestnej činnosti, je určená alebo použitá na jeho spáchanie. Takisto je potrebné sem zahrnúť aj zmarenie ich zaistenia na účely trestného konania alebo ich prepadnutia, alebo zhabania. Nie je pritom dôležitá výška príjmu alebo hodnota majetku.

K naplneniu obligatórnej stránky pričítateľnosti trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 233 TZ právnickej osobe dochádza konaním v jej mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom činnosťou fyzickej osoby podľa § 4 ods. 2 ZoTZPO, pričom nie je nutné, aby fyzická osoba podľa § 4 ods. 2 ZoTZPO vedela a poznala všetky skutkové okolnosti rozhodné pre záver, že čin spáchaný inou osobou, ktorým bola vec uvedená v tomto ustanovení získaná, je trestným činom, ak v dôsledku zanedbania kontroly a dohľadu osobou podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c) ZoTZPO túto vedomosť nemala, resp. nepoznala tieto skutočnosti rozhodné pre takéto posúdenie. Avšak pri riadnom výkone

dohľadu, kontroly a vzhľadom na iné okolnosti prípadu by tieto informácie mala alebo získala, resp. mala mať alebo mala získať, resp. by konala s obvyklou mierou opatrnosti alebo zodpovednosti.

V zmysle § 233 ods. 2 TZ *odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1*

- a) *z osobitného motívu, alebo*
- b) *ak ním získa pre seba alebo pre iného väčší prospech.*

Na použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty sa vyžaduje, aby právnická osoba zadovážila konaním vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom *väčší prospech sebe alebo inej osobe*. K pojmu väčší prospech pozri § 125 ods. 1 TZ. Konaním právnickej osoby je potrebné rozumieť konanie osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO.

Druhou kvalifikovanou okolnosťou, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, je skutočnosť, že právnická osoba sa ho dopustila vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom *z osobitného motívu*. K pojmu osobitný motív pozri § 140 TZ. Konaním právnickej osoby je potrebné rozumieť konanie osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO.

Posledným alternatívnym kvalifikačným znakom je okolnosť, že podielnik – právnická osoba použije získanú vec vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom *na podnikanie*. V zmysle § 130 TZ je vecou

- a) *hnutelná vec alebo nehnuteľná vec, byt alebo nebytový priestor, zvieratá, ak z jednotlivých ustanovení tohto zákona nevyplýva niečo iné,*
- b) *ovládateľná prírodná sila alebo energia alebo*
- c) *cenný papier bez ohľadu na jeho podobu.*

Podnikaním sa v zmysle § 2 ods. 1 ObZ rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť s cieľom dosiahnutia zisku.

V zmysle § 233 ods. 3 TZ *odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1*

- a) *ako verejný činiteľ,*
- b) *ak ním získa značný prospech alebo*
- c) *závažnejším spôsobom konania.*

Naplnenie tejto kvalifikovanej skutkovej podstaty je možné tromi alternatívnymi spôsobmi a prvým z nich je, že osoba v zmysle § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods.

2 ZoTZPO, ktorá sa dopustila konania v odseku 1 v mene právnickej osoby, v jej prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom tak konala ako *verejný činiteľ*. K pojmu verejný činiteľ pozri § 128 ods. 1 TZ. K pojmu *zahraničný verejný činiteľ* pozri § 128 ods. 2 TZ.

Na použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty sa vyžaduje alternatívne, aby právnická osoba zadovážila konaním vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom *značný prospech sebe alebo inej osobe*. K pojmu značný prospech pozri § 125 ods. 1 TZ. Konaním právnickej osoby je potrebné rozumieť konanie osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO.

Tretím kvalifikačným znakom, ktorý podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby je, že *právnická osoba spáchala skutok vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom závažnejším spôsobom konania*. K pojmu závažnejší spôsob konania pozri § 138 TZ. Konaním právnickej osoby je potrebné rozumieť konanie osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO.

V zmysle § 234 ods. 4 TZ *odňatím slobody na dvanásť až dvadsať rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1*

- a) *a získa ním pre seba alebo iného prospech veľkého rozsahu,*
- b) *vo vzťahu k veciam pochádzajúcim z obchodu s omamnými, psychotropnými, jadrovými alebo vysokorizikovými chemickými látkami, zbraňami a ľuďmi alebo z iného obzvlášť závažného zločinu, alebo*
- c) *ako člen nebezpečného zoskupenia.*

Na použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty sa vyžaduje, aby si právnická osoba zadovážila konaním vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom konaním osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO *prospech veľkého rozsahu*. K pojmu prospech veľkého rozsahu pozri § 125 ods. 1 TZ.

Druhým kvalifikačným znakom, ktorý podmieňuje použitie vyššej trestnej sadby je, že právnická osoba spáchala skutok vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom závažnejším spôsobom konania *ako člen nebezpečného zoskupenia*. K pojmu nebezpečné zoskupenie pozri § 141 TZ a § 129 ods. 2 a ods. 3 TZ. Konaním právnickej osoby je potrebné rozumieť konanie osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO.

Tretím alternatívnym znakom je okolnosť, že právnická osoba spáchala skutok vo svojom mene, vo svoj prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom uvedený v odseku 1 *vo vzťahu k veciam pochádzajúcim z obchodu s omamnými, psychotropnými, jadrovými alebo vysokorizikovými látkami alebo z iného obzvlášť závažného zločinu*. K pojmu omamná a psychotropná látka pozri §§ 171, 172 a 173 TZ. K pojmu jadrová látka, vysokoriziková látka pozri §§ 298 a 299 TZ. K pojmu obzvlášť závažný zločin pozri § 11 ods. 3 TZ. Konaním právnickej osoby je potrebné rozumieť konanie osôb podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c), ods. 2 ZoTZPO.

4. Neohlásenie neobvyklej obchodnej operácie

V zmysle § 234 ods. 1 TZ *kto neoznami alebo neohlási, napriek tomu, že taká povinnosť mu vyplýva z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie*

- a) *skutočnosti nasvedčujúce tomu, že iný spáchal trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 alebo*
- b) *neobvyklú obchodnú operáciu,*

potrestá sa odňatím slobody na dva roky až osem rokov.

V zmysle § 17 ods. 2 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti je *ohlasovacia povinnosť splnená podaním hlásenia o neobvyklej obchodnej operácii spôsobom zaručujúcim, že informácie v ňom obsiahnuté zostanú utajené pred nepovolanou osobou, a to*

- a) *osobne,*
- b) *písomne,*
- c) *elektronickou formou alebo*
- d) *telefonicky, ak vec neznesie odklad; takéto hlásenie je potrebné do troch dní od prijatia telefonického hlásenia finančnou spravodajskou jednotkou urobiť aj osobne, písomne alebo elektronickou formou.*

Hlásenie o neobvyklej operácii obsahuje v zmysle § 17 ods. 3 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti nasledujúce údaje:

- a) *obchodné meno, sídlo alebo miesto podnikania a identifikačné číslo povinnej osoby,*
- b) *údaje získané identifikáciou osôb, ktorých sa neobvyklá obchodná operácia týka,*
- c) *údaje o neobvyklej obchodnej operácii, najmä dôvod neobvyklosti, časový priebeh udalostí, čísla účtov, údaje o tom, kedy boli založené, kto je ich majiteľom a kto má k nim dispozičné právo, fotokópie dokladov, na ktorých základe boli účty založené, identifikácie osôb*

oprávnených s účtami nakladať, fotokópie uzavretých zmlúv a ďalších súvisiacich dokumentov a informácií, ako aj ďalšie informácie, ktoré môžu súvisieť s neobvyklou obchodnou operáciou a sú významné pre jej ďalšie posúdenie,

d) údaje o tretích osobách, ktoré majú informácie o neobvyklej obchodnej operácii,

e) meno a priezvisko osoby podľa § 20 ods. 2 písm. h) a telefonický kontakt na túto osobu.

Hlásenie o neobvyklej obchodnej operácii nesmie obsahovať údaje o zamestnancovi, ktorý zistil neobvyklú obchodnú operáciu.

Ohlasovaciu povinnosť voči finančnej spravodajskej jednotke má každý subjekt, ktorý je v zmysle § 5 ods. 1 až ods. 3 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti tzv. povinnou osobou:

a) banka,

b) finančná inštitúcia, ak nie je bankou, ktorou je

1. centrálny depozitár cenných papierov,

2. burza cenných papierov,

3. komoditná burza,

4. správcovská spoločnosť a depozitár,

5. obchodník s cennými papiermi,

6. finančný agent, finančný poradca,

7. zahraničný subjekt kolektívneho investovania,

8. poisťovňa, zaistovňa,

9. dôchodková správcovská spoločnosť,

10. doplnková dôchodková spoločnosť

11. právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať zmenárenskú činnosť alebo bezhotovostné obchody s devízovými hodnotami alebo poskytovať devízové peňažné služby,

12. právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená obchodovať s pohľadávkami,

13. právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať dražby mimo exekúcií, finančný prenájom alebo iné finančné činnosti podľa osobitného predpisu,

14. platobná inštitúcia, agent platobných služieb a inštitúcia elektronických peňazí,

c) Exportno-importná banka Slovenskej republiky,

d) prevádzkovateľ hazardnej hry,

e) poštový podnik,

f) súdny exekútor,

g) správca, ktorý vykonáva činnosť v konkurznom konaní, reštrukturalizačnom konaní alebo konaní o oddlžení podľa osobitného predpisu,

h) audítor, účtovník, daňový poradca,

i) právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená sprostredkovať predaj, prenájom a kúpu nehnuteľností,

j) advokát alebo notár, ak poskytne klientovi právnu službu, ktorá sa týka

1. nákupu a predaja nehnuteľností alebo obchodných podielov v obchodnej spoločnosti,

2. správy alebo úschovy finančných prostriedkov, cenných papierov alebo iného majetku,

3. otvorenia alebo správy účtu v banke alebo pobočke zahraničnej banky alebo účtu cenných papierov, alebo

4. založenia, činnosti alebo riadenia obchodnej spoločnosti, združenia fyzických osôb a právnických osôb, účelového združenia majetku alebo inej právnickej osoby,

k) poskytovateľ služieb správy majetku alebo služieb pre obchodné spoločnosti, ak nie je povinnou osobou podľa písmen h) alebo j),

- l) právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená vykonávať činnosť organizačného a ekonomického poradcu, služby verejných nosičov a poslov alebo zasielateľstvo,*
- m) právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená prevádzkovať aukčnú sieň, právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená obchodovať s umeleckými dielami, zberateľskými predmetmi, starožitnosťami, kultúrnymi pamiatkami, kultúrnymi predmetmi, drahými kovmi alebo drahými kameňmi, právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená uvádzať na trh výrobky z drahých kovov alebo drahých kameňov, alebo právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená prevádzkovať záložňu,*
- n) veriteľ,*
- o) iná osoba, ak tak ustanoví osobitný predpis.*

ESLP sa vyjadril, že v niektorých prípadoch výsada vzťahu advokát – klient je menej dôležitá ako napr. boj proti terorizmu či praniu špinavých peňazí.¹³ Povinnosť podávať oznámenia o podozrení zo spáchania trestného činu sleduje legitímny cieľ bezpečnosti verejného poriadku a prevencie trestných činov. Má za cieľ bojovať proti praniu špinavých peňazí a trestným činom s ním súvisiacim, a preto je na dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutná. V tomto bode podotkol, že táto povinnosť hlásiť podozrivé transakcie tak, ako bola vo Francúzsku zavedená, nepredstavuje neprímeraný zásah do služobného tajomstva advokátov, pretože k nemu nie sú nútení pri výkone svojich povinností brániť obžalovaných. Navyše francúzska právna úprava zaviedla ochranný filter služobného tajomstva, ktorý stanovuje, že advokáti nepodávajú oznámenia o podozreniach priamo daňovej správe (poprípade OČTK), ale predsedovi advokátskej komory.¹⁴

Povinnou osobou na účely zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti je aj pobočka, organizačná zložka alebo prevádzka zahraničnej právnickej osoby alebo fyzickej osoby uvedenej vyššie vrátane zastúpenia zahraničnej úverovej inštitúcie a zastúpenia zahraničnej finančnej inštitúcie, ktoré pôsobia na území Slovenskej republiky.

Povinnou osobou na účely zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti je aj podnikateľ, ktorý nie je uvedený v odsekoch 1 a 2, ak vykoná obchod v hotovosti v hodnote najmenej 15 000 eur bez ohľadu na to, či je obchod vykonaný jednotlivito alebo ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené.

V zmysle § 14 ods. 1 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti je *povinná osoba povinná posudzovať, či je pripravovaný alebo vykonávaný obchod neobvyklý, a v zmysle § 17 ods. 1 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti je povinná osoba povinná ohlásiť finančnej spravodajskej jednotke neobvyklú obchodnú operáciu alebo pokus o jej vykonanie bez zbytočného odkladu.*

V zmysle § 4 ods. 1, ods. 2 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti je *neobvyklou obchodnou operáciou právny úkon alebo iný úkon, ktorý nasvedčuje tomu, že jeho vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo financovaniu terorizmu. Neobvyklou obchodnou operáciou je najmä obchod,*

a) ktorý vzhľadom na svoju zložitosť, nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov alebo inú svoju povahu zjavne vybočuje z bežného rámca alebo povahy určitého druhu obchodu, alebo obchodu určitého klienta,

b) ktorý vzhľadom na svoju zložitosť, nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov alebo inú svoju povahu nemá žiaden zrejmy ekonomický účel alebo zrejmy zákonný účel,

¹³ Rozsudok ESLP vo veci Michaud proti Francúzsku. Dostupné na: [http://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%22Michaud%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-115377%22\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22Michaud%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-115377%22]}). Dňa 10. 08. 2017.

¹⁴ Rozsudok ESLP vo veci Michaud proti Francúzsku. Dostupné na: [http://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%22Michaud%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-115377%22\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22Michaud%22],%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-115377%22]}). Dňa 10. 08. 2017.

- c) pri ktorom sa klient odmieta identifikovať alebo poskytnúť údaje potrebné na vykonanie starostlivosti povinnou osobou podľa §§ 10 až 12,
- d) pri ktorom klient odmieta poskytnúť informácie o pripravovanom obchode alebo sa snaží poskytnúť čo najmenej informácií, alebo poskytne také informácie, ktoré môže povinná osoba veľmi ťažko alebo len s veľkými nákladmi preveriť,
- e) pri ktorom klient žiada o jeho vykonanie na základe projektu, ktorý vyvoláva pochybnosti,
- f) pri ktorom sú použité finančné prostriedky nižkej menovitej hodnoty v neprimerane vysokom objeme,
- g) s klientom, u ktorého možno predpokladať, že vzhľadom na jeho zamestnanie, postavenie alebo inú charakteristiku nie je alebo nemôže byť vlastníkom potrebných finančných prostriedkov,
- h) pri ktorom objem finančných prostriedkov, s ktorými klient disponuje, je v zjavnom nepomere k povahe alebo rozsahu jeho podnikateľskej činnosti alebo ním deklaroványm majetkovým pomerom,
- i) pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že finančné prostriedky alebo majetok má byť použitý alebo bol použitý na financovanie terorizmu,
- j) pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že jeho konečným užívateľom výhod je osoba, ktorá zhromažďuje alebo poskytuje finančné prostriedky alebo majetok na účel financovania terorizmu,
- k) ktorý je realizovaný z krajiny alebo do krajiny, na území ktorej pôsobia teroristické organizácie, alebo ktorá poskytuje finančné prostriedky alebo inú podporu teroristickým organizáciám,
- l) pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že klientom alebo konečným užívateľom výhod je osoba, voči ktorej sú vykonávané medzinárodné sankcie podľa osobitného predpisu, 1a) alebo osoba, ktorá môže byť vo vzťahu k osobe, voči ktorej sú vykonávané medzinárodné sankcie podľa osobitného predpisu, alebo
- m) pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že jeho predmetom je alebo má byť vec alebo služba, ktoré môžu súvisieť s vecou alebo službou, voči ktorým sú vykonávané medzinárodné sankcie podľa osobitného predpisu.

Výnimku z povinnosti podať neodkladne hlásenie o neobvyklej obchodnej operácii majú:

1/ advokát a notár v zmysle § 22 ods. 1 zákona o ochrane pred legalizáciou, ak informácie o neobvyklej obchodnej operácii alebo o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti, získal od klienta alebo iným spôsobom v priebehu alebo v súvislosti

- a) so spracúvaním právnych rozborov,
- b) s obhajobou klienta v trestnom konaní,
- c) so zastupovaním klienta v konaniach pred súdmi, alebo
- d) s poskytovaním právnych rád, ktoré sa týkajú konaní uvedených v písmenách b) a c) vrátane právneho poradenstva o začatí alebo predchádzaní konaniam uvedeným v písmenách b) a c), bez ohľadu na to, či boli takéto informácie prijaté alebo získané pred takýmito konaniami, počas nich alebo po nich.

2/ audítori, účtovníci a daňoví poradcovia zmysle § 23 zákona o praní špinavých peňazí, ak ide o informácie o klientovi, ktoré získal od klienta alebo iným spôsobom v priebehu alebo v súvislosti s poskytovaním právnych rád, ktoré sa týkajú konaní uvedených v § 22 ods. 1 písm. b) a c) vrátane právneho poradenstva o začatí alebo predchádzaní konaniam uvedeným v § 22 ods. 1 písm. b) a c) bez ohľadu na to, či boli takéto informácie prijaté alebo získané pred takýmito konaniami, počas nich alebo po nich.

Právnická osoba sa môže tohto trestného činu dopustiť v zmysle § 128 ods. 8 TZ, len ak je subjektom, ktorý má povinnosť oznámiť alebo ohlásiť skutočnosti uvedené v odseku 1

písm. a) alebo b) § 234 TZ, t. j. je povinnou osobou v zmysle § 5 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti. Takáto povinná osoba musí mať v zmysle § 20 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti tzv. program vlastnej činnosti povinnej osoby.

Uvedený program obsahuje v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti jednak konkrétne postupy a návody, ako odhaľovať neobvyklé obchodné operácie, ale takisto *určenie osoby, ktorá je zodpovedná za ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu a zabezpečuje ohlasovanie neobvyklých obchodných operácií a priebežný styk s finančnou spravodajskou jednotkou*. Táto osoba je okrem iného zodpovedná za prípravu a vzdelávanie, ako aj za kontrolu dodržiavania programu vlastnej činnosti.

V zmysle § 20 ods. 3 zákona o legalizácii príjmov z trestnej činnosti *povinná osoba podľa § 5 ods. 1 písm. e), h) až k), ktorá zmluvne vykonáva činnosť podľa tohto zákona len pre inú povinnú osobu, nemusí vypracovať vlastný program, ak sa riadi programom povinnej osoby, pre ktorú zmluvne vykonáva činnosť*.

K naplneniu obligatórnej stránky pričítateľnosti trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 234 TZ právnickej osobe dochádza konaním fyzickej osoby podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c) ZoTZPO spôsobom, že neoznámí alebo nenahlási neobvyklú obchodnú operáciu skutočnosti nasvedčujúcej tomu, že iný spáchal trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 Tr. zák., ktoré sa uskutočnili v mene právnickej osoby, v jej prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom. Pre posúdenie pričítateľnosti je takisto rozhodné, či táto osoba podľa § 4 ods. 1 písm. a) až c) je súčasne nahlásená, resp. vedená ako zodpovedná osoba, resp. či je výslovne uvedená v programe vlastnej činnosti.

Dôležité je v zmysle § 128 ods. 8 TZ, že právnická osoba má povinnosť nahlásiť, resp. oznámiť neobvyklú obchodnú operáciu, pretože jej vyplýva z postavenia povinnej osoby v zmysle zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti, avšak s poukazom na znenie samotnej skutkovej podstaty je vylúčené, aby sa ho právnická osoba dopustila ako páchatel'. V zmysle § 6 ods. 3 ZoTZPO s poukazom na § 28 ods. 8 TZ je podľa nášho názoru možné, aby bola právnická osoba za tento trestný čin zodpovedná len vo forme účastníctva podľa § 6 ods. 3 ZoTZPO.

K naplneniu obligatórnej stránky pričítateľnosti trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 234 TZ právnickej osobe konaním fyzickej osoby podľa § 4 ods. 2 ZoTZPO dochádza v zmysle § 128 ods. 8 TZ vtedy, ak osoba, ktorej to vyplýva z jej povolania, zamestnania alebo funkcie, neoznámí alebo nenahlási neobvyklú obchodnú operáciu alebo skutočnosti nasvedčujúcej tomu, že iný spáchal trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 Tr. zák., ktoré sa uskutočnili v mene právnickej osoby, v jej prospech alebo v rámci jej činností, alebo jej prostredníctvom. Avšak s poukazom na znenie samotnej skutkovej podstaty je vylúčené, aby sa ho právnická osoba dopustila ako páchatel'. V zmysle § 6 ods. 3 ZoTZPO s poukazom na § 128 ods. 8 TZ je podľa nášho názoru možné, aby bola právnická osoba za tento trestný čin zodpovedná len vo forme účastníctva podľa § 6 ods. 3 ZoTZPO.

Trestný čin je dokonaný okamihom, keď subjekt nesplní svoju povinnosť oznámiť alebo ohlásiť spáchanie trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti alebo podozrivú obchodnú operáciu.

V zmysle § 234 ods. 2 TZ *čin uvedený v odseku 1 nie je trestný, ak páchatel' nemohol oznámenie alebo ohlásenie urobiť bez toho, že by seba alebo blízku osobu neuviedol do nebezpečenstva trestného stíhania*.

Beztrestnosť činu podľa § 234 ods. 1 TZ je podmienená nebezpečenstvom trestného stíhania pre osobu podľa § 4 ods. 1, ods. 2 ZoTZPO, ktorej konanie sa pričíta právnickej osobe

páchateľa alebo jej blízkej osoby, teda analogicky ako pri možnosti odopretia výpovede svedkom podľa § 130 ods. 1 TP.

Jednočinný súbeh s trestným činom neoznámenia trestného činu podľa § 340 TZ je vylúčený vzhľadom na to, že ustanovenie § 234 TZ je špeciálnym ustanovením.

Literatúra

Financial Action Task Force, Carribbean Action Task Force, 40 odporúčaní FATF.

FENYK J., ILLKOVÁ, P. *Rozhodnutí a stanoviska k trestnímu zákonu. Výňatky z hmotněprávních rozhodnutí a stanovisek 1918 – 1995*. 1. vydání, Praha, C. H. Beck, 1995.

NS ČSR R 7/1978.

NS 4 Tz 5/68.

R 50/1972, R 62/1973, R 5/1993, R 1/1995.

R 57/1965.

R 42/1971.

R 6016/37.

R 5/1993.

Rozsudok ESLP vo veci Michaud proti Francúzsku.

Usnesení NS ČR z 11. 1. 2017, sp. Zn. 8 TDO 1404/2016.

Keywords: prosecution of the legal person, criminal responsibility of the legal person, white-collar crimes, money-laundering crimes

Summary

The contribution deals with the formulation of the principles attributed to the criminal prosecution of the legal person and their relationship with the existing ones in relation to money-laundering crimes. It also examines whether the criminal responsibility of the legal person has contributed to the law protection of the interests of the creditor.

*JUDr. Marek Kordík, LL.M, PhD.
Katedra trestného práva, kriminológie a
kriminalistiky
Právnická fakulta, Univerzita Komenského
e-mail: marek.kordik@minv.sk*

Recenzenti: prof. Ing Miroslav Lisoň, PhD., mjr. JUDr. Jaroslav Rapčan, PhD.